

Діло

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конт. нощ. шадн. 26.726.
Адреса телегр.: „Діло—Львів“.
Число телефону 565.
Гуканісія
редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
в Австро-Угорщині:
місячно 5.— К.
чвертьрічне 15.—
піврічне 28.—
півлітнє 56.—
у Львові (без доставки):
місячно 4.— К.
чвертьрічне 12.—
піврічне 22.—
півлітнє 44.—
в Німеччині:
піврічне 28.— М.
півлітнє 56.—
За зміну адреси
платить ся 50 с.

Ціна оголошень:
Рядок петитив, двомісячної
або його місце 60 с., в надзвичайно
1 К., в особливих 1*80, в експе-
дичній часті перед або на послі-
дній 2 К. Неповна 2 К. Служба
тексти друку і копіювання. Оголо-
шення на суботу і неділю надійма-
ють збільшення на відповідні
— укладені.
Один примірник коштує
у Львові 16 с.
на провінції 20 с.

Видає: Видавничий Спільний „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Шисель Пам'яцько.

На мертвій точці.

Німеччина проти австро-угорської розв'язки?
Львів, 13 липня 1918

Наближається парламентарна сесія. Зда-
вало б би, що послідні дії перед першим за-
сіданням парламенту принесуть рішення про най-
важливіші мезрілі політичні питання та державні
конституції, які певне стануть на порядку дня
вонах парламентарних марад. Та його
рішення досі нема і купче жито, яким звичайно
хвилюють пригварі парламенту перед новою
сесією, затихає. Навязані в таким трудом ні-
мецьке польські переговори кіралися, прави-
тельства і парламентарні партії мовчать, весь
хід політичних модій — здається — зупинив
ся на мертвій точці.

Серед цієї тишини являється сенсацією
вістка про телеграфічне цекликане д-ра Бо-
бжиського до імператора. Після двеникварських
чутек між сей адміністрації — президент польських
консервативів для правительств д-ра Зайдлера.
Чи і як — се невідомо. Се питання набуває
особливої ваги між іншим і з огляду на те,
що Німеччина має протидіяти австро-польській
розв'язці.

Так доносять берлінські денники на осно-
ві інформації з парламентарних кругів — а за-
ким відомський „Freisdenblatt“. Після тих до-
носень в посольських кругах німецького парла-
ментарку відержують ся чутки, не мав-то ні-
мецьке правительтво має формально заявити
австро-угорському міністерству заграничних
справ, що воно не годить ся на австро-поль-
ську розв'язку. Невважаючи до тих вісток „Freis-
denblatt“ вважає такий намір німецького прави-
тельства дуже правдоподібним, бо — тут пер-
ше „Freisdenblatt“ думку урядових кругів —
асі військові, політичні і господарські справи,
які для 12. мая с. р. були предметом нарад в
німецькій голландії кватніє тісно зв'язані з
рішенням польської справи всі вони є одною
нерозривною цілістю. Орган міністерства за-
граничних справ старає ся переконати німецькі
завантачі круги, що се не тільки особистий не-
гляд гр. Буріяна, але се се об'єктивно приня-
те як основу відбутих переговорів. Тому отже
не яло ся вирішити польську справу з оди-
станого компромісу усіх тих справ і заявляти
ся про австро-польську розв'язку в негативнім
зміслі.

Так ставит ся до вісток про становище
Німеччини в польській справі урядовий орган
гр. Буріяна. На тім сесії тілі виостають пре-
тивності між керівництвом австро-угорської за-
граничної політики і д-ром Зайдлером, який
має оставати під впливом німецьких парламен-
тарних партій, протинних австро-польській роз-
в'язці. Детсперішній політичний курс гр. Бу-
ріяна, його задаток на австро-польську роз-
в'язку, його звичай мадлярське походження, яке
до певної міри предиспоноє його відношенню
до польської справи — все те ведать нам в
напруженому увагою і готовістю до протидіє
стежити за діяльністю міністра заграничних
справ. Найближші вже дні повинні принести
відповідь на питання Зайдлер, чи Буріяна.

Агітація за гр. Черніном.

„Neues Wiener Tagblatt“ доносить з Мар-
бурга: Марбурзькі газети „Marburger Ztg.“ і
„Deutscher Montag“ оголошують відозву такою
змісту:

„Поляки хотять повалити д-ра Зайдлера,
Німці тривають при особі президента міністрів,
миме сеге, що за його правління проживні від-
носини значно погіршили ся, цензура поступас

як за часів Шгірка, а внутрішні відносини чим-
раз гірші. Тому то зливаємо усіх, які бажать
поправи відносин і скорого мира, аби віддали
свої голоси гр. Чернінови, підписуючи отсю
заяву:

„До ц. к. Староства.—Граф Чернін тішить
ся в приводу мира з Росією довірити нареду.
Граф Чернін як президент міністрів в Австрії
може врятувати ситуацію“.

Сю декларацію масть ся підписати витати
в газети і писати до найближшого староства.

Поляки виславлять пам'ятки старозини з України до Кракова.

Австро-угорські військові влади помагають їм в цьому?

Львівська „Gazeta Wschodnia“ з дня 7. с. м.
приносьть довіде співзвездені з чернівецького за-
сіданя „Красного Грона Консерватерського Схід-
ної Галичини“. В співзвезданню отому під загю-
ловком „Охорона забитку на Русі“ читаємо
отсе:

„Секретар Грона д-р Ковіцький подав до
відома, що в наслідок принакчі на його руки
просьби Польського Товариства який наг
пам'ятками минулими на Русі Краєвий Владі
звернує ся до Начальної Команди Армії і до
фальдмаршала Бом-Ермох в іресьбію деста-
вати сьому Товариству для криті земляничі вези,
один до Винниці, другий до Одеси, в цілі пе-
ревізати до Кракова церкворядної австрійсь-
польських пам'яток, вратованих від знищення від-
час останніх петромів. Між иншим змакють ся
такі гобеліни, коде 100 гданських час в XVII
і XVIII ст., вістурки короля Яна III. і т. д. По
інформаціям коєс. д-ра Шидловського пам'ятки
сі прибули вже до Кракова.“

Стільки короткий комунікат в „Gazeta Wschod-
nia“.

Пам'ятки старозини — се історичні доку-
менти культури в певній часі певного народу,
ширше — певного краю, найширше — певної
держави — відповідно до понятя: етнографі-
чне, географічне чи політичне. Народи на
найвищих степені національного розвитку від-
носять ся до пам'яток першим — етнографічним,
висший степен — являть географічне, а най-
висший — понятя трете.

Ми, Українці, відносять ся до сего першим
поняттям — етнографічним. Все, що не буде
етнографічно українським, нас не цікавиле, хоч

на Україні жили і живуть не одні тільки Укра-
їнці. Не те инші народи. Мовлячи хоч би По-
ляків: чи вони цікавлять ся виключно тільки
Польською етнографією? Ні! Польська наука,
польські музеї, польська преса деклавують аж
надто наглядно, що інтерес куди ширший. Во-
ни цікавлять ся Польською не тільки етнографі-
чною, не тільки географічною, але стоять на
становищі державній. Все, що як небудь доти-
кає давної польської держави, для них важне!
На сім становищі стоять всі культурні народи
— державні і такі, що являть колись свою держ-
жаву. З сього становища отже пам'ятки культу-
ри також неукраїнських етнографічно мешка-
нців України (Поляків, Мускалів, Жидів і ин.) —
се також пам'ятки культури України — географі-
чної чи державної. І змозогити їх з території
Української Держави — се значить: ограблю-
вати згадачу державу з її культурних па-
мяток.

Проти подібного злочину всі культурні
держави ведуть остру боротьбу. Вони поина-
вали закони, які забороняють вивіз поза гра-
ниці краю пам'яток місцелой старозини. Закон
такий обов'язує навіть у Галичині. Чи є одначе
подібний закон на Україні — не знаємо. В
кождім разі звертаємо увагу на отсей факт
ограбленя України з пам'яток її старозини — в
першій мірі українського міністерства освіти і
мистецтв.

І ще одне. Як видно з „Gazeta Wschod-
nia“ — на згаданім засіданню „Грона“ був
також консерватор — Українець д-р Плен-
ський. Чи принає він комунікат д-ра Ковіцько-
го мовчки до підема?

З області „відбудови“ краю.

Львів, 13. липня 1918.

Нам памуть: вже тільки говорять ся і ви-
муть ся про тут відбудову краю, що, здається
ся, шкоча третину снів на сю річ, бо вено у
нас не буде лишче. При тій системі, яка у нас
манує, мусть діяти ся кривди при відбудові,
бо сама система є кривдяча.

Щобя не розійти ся з правдею і говорити
конкретні річи, велью як примір тільки два мо-
віти, в котрих я приглядає ся тій системі. Імен-
но воьну везити Сянік і Ліско.

В першій мірі велью іменованих. Зразу
був українським будівельної експозитури на
повті Ліско і Сянік Українець Дидинський, але,
як говорили польські дідачі, що він головне
застуває мужицькі інтереси і то українських му-
жиків, отже він мусть йти на схід. Визначуючи
його, поставила там централь інжніра, справді
приватну дждину, але прийнятоє як контракто-
ваного урядника з платеню шести ранги (ви-
мок), дідача села Дверник в лісцькій повіті и.
Рамулда.

Тей почав своє урядоване тим, що перше
всього вивіз відпустку на кільканайцять день, а
відтак продовжив її на кілька місяців, а між тим
полягоджував справи свого Дверника. Экспози-

туру обернуа для своїх цілий. Першим його у-
рядкованем було навезти в свій мазток як най-
більше бляхи. Мав магазин експозитури в Ліску
трехи бляхи, отже він кавав зараз при першій
свій візмі вивезти 50 сотнарів бляхи і то кош-
том експозитури. Те саме зробив з магазином
в Сяноці, беручи візмі наверх 50 сотнарів бля-
хи. Коли мовача, що цвяхи піднесли ся в ці-
ні до 12 К за кг, а експозитура іроще цвяхи
по 1 К і 50 сот., отже зараз забрав з Ліска
1000 кг цвяхів і такуж скількість зі Сянока і
вивіз в Дверник.

Сьогодня вродати зараз ті сльяхи, то ма-
сть ся зарібку 20.000 К. Ще він зробив з та-
кою скількістю цвяхів, се годі сказати. — Ко-
лик мужик приходить до експозитури і про-
сить, щобя йому вродати цвяхів (яке навіть
не як субвенцію), то кажець ся йому, що експо-
зитура не є sklep, а тим мужикам, котрих на-
дєжить ся субвенція, то кажець ся, що ось ма-
сте 5, 10 або 15 кг цвяхів, а решту купити собі
в sklepi за субвенцію в грошах, бо ирещінь для
других також треба цвяхів.

Так робить ся зі всіма матеріалами. Кож-
ний дідач, приходючи в Экспозитуру, знає, що
він має ириво на зак/но всіляких матеріалів, а

